

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om Trafikverkets rapport: Regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Trafikverkets ärendenummer: TRV 2025/34162

Länsstyrelsens synpunkter

Sammanfattning

Länsstyrelsen Kronoberg anser att förslaget har en god ambition, men att det finns risk för konsekvenser på Plan- och bygglagen (PBL) och hanteringen av detaljplanprocessen. Förslaget bedöms innebära att Plan- och bygglagen kan behöva ändras för att åstadkomma att detaljplan och vägplan får en mer likvärdig och samstämmig prövning och detaljeringsnivå. I förlängningen kan det riskera medföra att detaljplanprocessen, i de fall aktuell typ av vägprojekt ingår i planområdet, blir längre och mer omfattande än i dagsläget. Det är därför viktigt att vara medveten om att föreslagna förändringar i väglagen kan innebära betydande påverkan för andra aktörer i detaljplanprocessen.

Olika lagstiftning med olika rättsverkan

Ambitionen om att undvika onödiga dubbla processer och skilda prövningar av ett och samma vägprojekt är god. Det upplevs dock vara mer komplicerat att åstadkomma än att endast göra ett tillägg i 10 § väglagen. Många av dessa försvårande omständigheter och konsekvenser belyser Trafikverket själva i sin rapport. Även om Trafikverket är medvetna om eventuella konsekvenser av förslaget så vill länsstyrelsen bekräfta och poängtera komplexiteten i frågan.

Framtagandet av vägplan och detaljplan regleras av två olika lagstiftningar, med olika samrådsförfaranden och besluts- och överklagandeinstanser.

Precis som Trafikverket framför i rapporten så är det inte samma sorts prövningar i en detaljplan och i en vägplan, de har vanligtvis olika detaljeringsnivå och de olika planerna ger olika rättsverkan. Medan vägplan har störst fokus på genomförande och utformning av vägprojektet så har detaljplan fokus på vilken typ av markanvändning som tillåts på en mer övergripande nivå.

För att föreslagna tillägg i väglagen ska kunna genomföras och leda till eftersträvat syfte är det således rimligt att även plan- och bygglagen (PBL) ses över för eventuella ändringar och anpassningar.

En följd av förslaget torde bli utökade krav på utredning och detaljredovisningar av vägåtgärden i detaljplanen. Länsstyrelsen ser därmed en risk att eftersträvad effektivisering av infrastrukturplaneringen riskerar medföra längre och omständligare detaljplaneprocess i de fall vägprojekt ingår i planområdet.

Trafikverkets roll i planprocessen

Utifrån rapporten upplevs det som att det största problemet med planeringsprocesserna kring vägbyggande inte är de dubbla prövningar som görs. I stället beskrivs att det snarare är svårt att synkronisera och få tillräckligt tydliga svar från Trafikverket, i rätt tid, för att kommunen ska kunna anpassa sina detaljplaner till Trafikverkets behov. Således är Trafikverkets roll i planprocessen viktig att belysa, och kanske reglera tydligare, för att effektivisera planprocesser som innefattar trafikinfrastruktur.

Små och okomplicerade åtgärder är idag undantagna från krav på vägplan

Det finns redan idag förenklingar i väglagen som innebär att små och okomplicerade åtgärder (SO-åtgärder) inte anses vara "byggande av väg" och därmed inte behöver vägplan. Det är Trafikverket som gör bedömningen om en åtgärd ska klassas som SO-åtgärd. Problem uppstår dock om omfattningen av åtgärden ökar och att det inte längre kan klassas som SO-åtgärd, så att en vägplan ändå krävs. Motsvarande bedömning, med risk för ändrade förutsättningar, är rimlig att göras även utifrån föreslagen ny lydelse i 10 § väglagen. Problemet som finns idag, med risk för förändrade förutsättningar under projektets gång, borde således inte bli undanröjt av att föreslaget tillägg görs i lagen.

Definitionen av mindre omfattning och betydande miljöpåverkan

I föreslaget tillägg i väglagen står att åtgärden ska undantas från krav om vägplan om den är av "mindre omfattning". Mindre omfattning är naturligtvis svårt att definiera och kan vara godtyckligt hur det uppfattas. I rapporten nämns att åtgärd av mindre omfattning bland annat innebär att den ej har betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen vill dock poängtera att begreppet "av mindre omfattning" inte ovillkorligt kan likställas med definitionen av "ej betydande miljöpåverkan". Även små åtgärder kan falla in under definitionen av betydande miljöpåverkan beroende på omständigheterna. Länsstyrelsen skulle därför önska att detta förtydligades i förslaget för att undvika oklarheter och begreppsförvirring.

Olika förfaranden och överklagandeinstans

Eftersom detaljplan och vägplan har olika förfaranden kring hur samråd och överklagan går till så är det av vikt att säkerställa rättssäkerheten i samband med föreslagen förändring av väglagen. Det finns en viss åtskillnad mellan hur sakägarkrets avgränsas och överklagande går till. Återigen vill länsstyrelsen i detta sammanhang understryka att föreslagen lagändring kan medföra konsekvenser för detaljplaneprocessen i form av anpassningar för att uppfylla väglagens krav och bestämmelser.

Som nämns i utredningen så finns det dock redan idag möjligheter för förenklade samordnade förfaranden när vägplan och detaljplan ska hantera samma markområde. Således innehåller lagstiftningen redan idag både undantagsregler och möjligheter till förenklade processer. Aktuellt uppdrag kan dock ses som att gällande förenklingsåtgärder inte har slagit igenom på önskat sätt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Carin Lamme Lindh med planarkitekt Markus Hulenvik som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vikarierande samhällsutvecklingsdirektör Max Hector medverkat.